

Σκουδαρίδης

ΝΕΟ- ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ;
δύο διαφορετικές απαντήσεις στο ίδιο πρόβλημα
καθορίζουν σήμερα το άδηλο μέλλον.

*

1 Η τόση γνώριμη από τα παλιά προσπάθεια να αποσπαστεί η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ από την ΚΟΙΝΩΝΙΑ και την ΠΟΛΙΤΙΚΗ, φαίνεται να έρχεται ξανά στο προσκήνιο, προσπαθώντας να ερμηνεύσει τον κόσμο, επενδυμένη το μανδύα της ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ.

Η "ελευθερία της αγοράς" γίνεται η πανάκεια. Δεν καταδέχεται να σκύψει το βλέμμα στην εσωτερική της δομή. Γιατί τόσο η υπερεθνική της συγκρότηση, όσο και η μονοπωλιακή της συγκέντρωση δεν είναι τα καλύτερα άλλοθι για να αναδείξουν την "ηθική" και τη "δικαιοσύνη" της. Το νέο-καπιταλιστικό δόγμα είναι το ίδιο σαθρό και φεύτικο όπως ακριβώς ένα αιώνα πριν με τον "ελεύθερο ανταγωνισμό", σ' ένα κόσμο σήμερα όμως ριζικά διαφορετικό.

Η στρατηγική που υπαγορεύει αυτό το δόγμα στηρίζεται σε μια εύκολη για τις μέρες μας λογική: "Η ταχύτερη διεθνοποίηση των εθνικών οικονομιών και η παγκόσμια διάσταση της αγοράς θέτουν σε αχρηστία κάθε είδους παρεμβατικό και ελεγκτικό μηχανισμό στην παραγωγή και διανομή των αγαθών καθώς και στην κατανομή του πλούτου και του εισοδήματος".

Στην καρδιά του νεο-φιλελευθερισμού βρίσκεται το οριστικό ξεπέραςμα του "κεϋνσιανικού κράτους".

2 Στον ευρωπαϊκό χώρο ο σύγχρονος συντηρητικός ορθολογισμός ταυτίζει το "τέλος της πολιτικής" με ένα μοντέλο πολιτικής και κοινωνικής ζωής που εξωθεί την πολιτική στο περιθώριο και συνδέει άμεσα, απροκάλυπτα τα οικονομικά συμφέροντα με την άσκηση της πολιτικής εξουσίας. Είναι το ήδη αρκετά γνωστό "ΘΑΤΣΕΡΙΚΟ" μοντέλο που και στη χώρα μας αρκετά όψιμα έκανε την εμφάνισή του έστω με "Βαλκανικό" μανδύα. Ετσι ο εκσυγχρονισμός είναι μια διαδικασία αυταρχικής επιβολής, μιας κοινωνικής μειοψηφίας που συγκεντρώνει την οικονομική δύναμη, πάνω στους κοινωνικούς εταίρους που οφείλουν να υποταγούν στις ανάγκες του, να συναινέσουν στις επιλογές του. Οι Κυβερνήσεις μετατρέπονται σε υποχείριο αυτών των αναγκών στο όνομα μιας "τεχνοκρατικής διαχείρισης". Ο μονοπωλιακός έλεγχος κρίσιμων τομέων όπως τα Μέσα

Μαζικής Επικοινωνίας και οι μηχανισμοί κυκλοφορίας του χρήματος, η προνομιακή αξιοποίηση των τεχνολογικών επιτευγμάτων και η συγχώνευση γιγαντιαίων επιχειρήσεων, συμπληρώνουν την εικόνα. Η κοινωνία των 2/3 είναι η φυσική συνέπεια μιας τέτοιας στρατηγικής.

*

2 Όλα αυτά, βέβαια, δεν σημαίνουν ότι το μπλόκ των συντηρητικών δυνάμεων είναι ενιαίο και μονολιθικό, χωρίς αντιφάσεις και αντινομίες. Αλλά ο ΝΕΟ-ΦΕΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ είναι η κυρίαρχη και ηγεμονική τάση και στρατηγική. Οι οπαδοί του "καθαρού καπιταλισμού" συνυπάρχουν με δυνάμεις που αποδέχονται το κοινωνικό κράτος, επιζητούν ευρύτερες συναινέσεις και συγκλίσεις και στηρίζουν τους δημοκρατικούς και αντιπροσωπευτικούς θεσμούς. Θεωρούν την εκσυγχρονιστική διαδικασία προϊόν μιας συνειδητής κοινωνικής προσπάθειας που κατατείνει σε μια κοινωνική ισορροπία αποδεκτή από τους κοινωνικούς εταίρους. Είναι οι δυνάμεις που προϊόντος του χρόνου κοινωνικά και πολιτικά μπορούν να ριζοσπαστικοποιηθούν, να αναζητήσουν άλλες συμμαχίες, να εκφραστούν με προγραμματικές θέσεις άλλης κατεύθυνσης, στο ρευστό πολιτικό τοπίο της εποχής.

Γι' αυτό, το μέτωπο απέναντι τους από τις δυνάμεις της προόδου, πρέπει να είναι πάντοτε ανοικτό.

*

3 Απέναντι στο δόγμα του νεο-φελελευθερισμού η Αριστερά σήμερα εμφανίζεται ΧΩΡΙΣ ΔΟΓΜΑ. Με την οριστική απομυθοποίηση των "υπαρκτών" μοντέλλων και τη θεαματική μετέξελιξη της σοσιαλδημοκρατίας, ξεπεράστηκαν στην πράξη όλα τα παραδοσιακά διλήμματα, όλες οι παραδοσιακές αντιθέσεις.

Ερωτήματα όπως:

- * Επανάσταση ή Μεταρρύθμιση
- * Ρήξη ή Ενσωμάτωση
- * Βίαιος ή Ειρηνικός Δρόμος
- * Ταξική Εξουσία ή Δημοκρατία
- * Εθνικός Δρόμος ή Παγκόσμια Επανάσταση

που ταλάνισαν για ένα αιώνα και οδήγησαν στα σχίσματα της 2ης, 3ης και 4ης Διεθνούς, έπαψαν να έχουν το πραγματικό τους νόημα.

Και ενώ τα παραδοσιακά σχήματα έδειξαν υπερβολική ατολμία και υστέρηση πολιτική βούλησης και οι πρακτικές τους οδήγησαν σε ιστορικές

στρεβλώσεις και ανεφάρμοστες στρατηγικές, έρχεται η ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ να τα απορρίψει και να τα υπερβεί.

Το ΠΑΣΟΚ στα λίγα χρόνια της παρουσίας του στο προσκήνιο, μπορεί να νοιώθει περήφανο ότι ανέλυσε σε γενικές γραμμές σωστά την πραγματικότητα, έδωσε επεξεργασίες πρωτοπόρες για τον ευρωπαϊκό χώρο στις αρχές της περασμένης δεκαετίας, και βρέθηκε πολύ κοντά με την εφαρμογή μεγάλων επιλογών στη σημερινή εξέλιξη. Όμως κι αυτή η στρατηγική σήμερα αποδεικνύεται οριακή και πρέπει να επανεξεταστεί.

*

4 Μια Ευρωπαϊκή Αριστερά χωρίς δόγμα, όμως, δεν σημαίνει βέβαια και χωρίς ταυτότητα ή στρατηγική που να απαντά στο νεοφιλελευθερισμό. Κάποιες νύξεις θα μπορούσαμε μόνο να κάνουμε σήμερα:

1. Μια ΑΝΟΙΧΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ πρέπει να δώσει σύγχρονο νόημα και περιεχόμενο στις διαχρονικές αξίες του προοδευτικού κινήματος. Την Ελευθερία, τη Δημοκρατία, την Ισότητα, την Αλληλεγγύη, την Αστυνομία, την Ειρήνη. Να διατηρήσει και να διευρύνει την κοινά κατακτημένη συνείδηση του ειρηνικού, κοινοβουλευτικού, δημοκρατικού δρόμου, του πλουραλισμού και της πολιτιστικής πολυμορφίας. Να εκσυγχρονίσει και να διευρύνει τις μεγάλες κατακτήσεις του αιώνα που φεύγει . Την Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία, το Κοινωνικό Κράτος, την Κοινωνική Δικαιοσύνη. Να κατοχυρώσει για όλους τους πολίτες το δικαίωμα στην απασχόληση, την επικοινωνία, τη συμμετοχή, τη μόρφωση και τον πολιτισμό.
2. Στην πανάκεια της "ελευθερίας της αγοράς" αλλά και στη χρεωκοπία του "κρατικού σοσιαλισμού" να απαντήσει με το ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ. Τη συνύπαρξη της ελεύθερης αγοράς με τη συλλογική βούληση. Της ατομικής ελευθερίας με την κοινωνική ανάγκη. Της ιδιωτικής πρωτοβουλίας με την κοινωνική προτεραιότητα. Ο αποκεντρισμός δημοκρατικός προγραμματισμός που διασφαλίζει την αρμονική συνύπαρξη των τριών τομέων της οικονομίας και στοχεύει στον παραγωγικό και θεσμικό εκσυγχρονισμό της είναι το κλειδί.

3. Η προοδευτική πρόταση για την ΕΝΙΑΙΑ και ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΥΡΩΠΗ περνά μέσα από καθοριστικούς και επίκαιρους στόχους:
- Την ισότιμη πολιτική ένωση. Τον ενιαίο κοινωνικό και οικονομικό χώρο.
- Την προτεραιότητα στην κάλυψη των περιφερειακών ανισοτήτων. Την διεκδίκηση της κοινωνικής Ευρώπης, που αντιμετωπίζει τα οξυμμένα προβλήματα της ανεργίας, του περιβάλλοντος, της οικολογικής ισορροπίας και της πολιτιστικής υποβάθμισης.
- Το πεδίο σύνθεσης και διαμόρφωσης της στρατηγικής της ευρωπαϊκής αριστεράς, μπορεί σήμερα να είναι εν δυνάμει τα σοσιαλιστικά, σοσιαλδημοκρατικά και εργατικά κόμματα της Ευρώπης.
4. Ο σεβασμός στην εθνική ιδιαιτερότητα και τις αντίστοιχες επιδιώξεις των επιμέρους εθνών και κρατών καθώς και στην αυτόνομη στρατηγική των επιμέρους πολιτικών δυνάμεων, που μπορούν να αναζητούν πάντοτε το ευρύτερο πεδίο σύγκλισης και κοινής πρακτικής, χωρίς να θίγονται όμως εθνικά συμφέροντα και κοινωνικές κατακτήσεις.